

Nr 13.

Ankom till Riksdagens kansli den 4 april 1913 kl. 4 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 13, i anledning av en av herr Tysk inom Andra kammaren väckt motion nr 227, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ifrågasatt stadgande om förfaringsättet, då kvarstad meddelas å gods av viss beskaffenhet.

I en inom Andra kammaren väckt, till kammarens första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 227, i vilken herrar *Persson* i Tällberg och *Hansson* i Bäck instämt, hemställer herr *Tysk*, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida icke myndighet, som meddelar kvarstad, bör hava sig ålagt, att när kvarstad är meddelad å gods, som är utsatt för försämring eller värdeminskning, låta offentligen försälja det kvarstadsbelagda godset och deponera köpeskillingen i bankinrättning.

Beträffande motiveringen till denna hemställan hänvisas till motionen.

Andra kammarens första tillfälliga utskott erinrar i sitt först avgivna utlåtande (nr 1) i anledning av förenämnda motion därom, att densamma beträffande såväl motivering som syfte i huvudsak överensstämmer med en av herr *Eriksson* i Grängesberg år 1912 inom Andra kammaren väckt motion, nr 149, som på sin tid även

Andra kammarens första tillfälliga utskotts i frågan först avgivna utlåtande.

remitterades till kammarens första tillfälliga utskott, och vari hemställdes, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida icke domstol eller annan myndighet borde vid rättegång om bättre rätt till skogseffekter ha sig ålagt att låta offentligen försälja det omtvistade virket och deponera köpeskillning i bankinrättning.

I sitt med anledning av sist anförda motion avgivna utlåtande påpekade utskottet, bland annat, *dels* att, jämlikt utsökningslagen § 40, överexekutor äger att, om borgenär det äskar och sådant finnes lämpligt, förordna om försäljning av utmätt lös egendom, »vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård», *dels ock* att, när fråga däremot är om egendom, som belagts med kvarstad, i gällande lag intet stadgande finnes, som åt vederbörande myndighet medger rätt att försälja egendomen, där den under kvarstadstiden är utsatt för betydande försämring eller värdeminskning. Utskottet uttalade därefter önskvärldheten av att sådana bestämmelser meddelades, att med kvarstad belagd egendom, som vore utsatt för betydande försämring eller värdeminskning, kunde i tid försäljas, så att den kvarstadsökandes intressen bleve på ett bättre sätt tillgodosedda. Då emellertid herr Erikssons motion avsåge ändring i gällande bestämmelser endast beträffande skogsprodukter, men enligt utskottets mening en blivande lagstiftning i ämnet borde omfatta även annan egendom än den sålunda ifrågasatta, ansåg sig utskottet icke kunna förorda bifall till motionärens yrkande i den form, det förelåg, utan hemställde, att motionen icke måtte till någon Andra kammarens åtgärd föranleda. Denna utskottets hemställan blev ock av Andra kammaren bifallen.

I nu föreliggande av herr Tysk väckta motion har motionären, i överensstämmelse med Andra kammarens första tillfälliga utskotts år 1912 uttalade uppfattning, hemställt, att en eventuellt blivande lagstiftning i ämnet måtte omfatta icke endast kvarstadsbelagda skogsprodukter utan även annat kvarstadsbelagt gods. Vid sådant förhållande fann sig utskottet böra tillstyrka bifall till motionärens yrkande, dock med sådan ändring i yrkandets formulering, att överensstämmelse i visst avseende skulle vinnas med det i utsökningslagen § 40 inrymda stadgande beträffande utmätt lös egendom av viss beskaffenhet, samt hemställde, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under över-

vägande, huruvida icke myndighet, som meddelar kvarstad, bör hava sig ålagt, att, när kvarstad är meddelad å gods, som är underkastat förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, låta offentligen försälja det kvarstadsbelagda godset och förordna om köpeskillingens insättande i bankinrättning.

Då ärendet förekom till behandling i Andra kammaren, beslöt kammaren återremittera ärendet till utskottet på grunder, för vilka i korthet redogöres i utskottets förnyade utlåtande (nr 7) i frågan vilket utlåtande i sina väsentliga delar här nedan återgives:

»Vid frågans behandling i kammaren begärdes ordet av herr Westman, som med en kortare motivering yrkade, att utskottets hemställan borde avfattas så, att bestämmelserna i fråga om med kvarstad belagd egendom komme att stå i paritet med de bestämmelser, som nu gälla beträffande utmätt egendom, och sålunda erhålla följande avfattning: att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under överbäggande, huruvida icke ett motsvarande stadgande till det i 40 § utsökningslagen förekommande angående försäljning av utmätt lös egendom, vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, bör i utsökningslagen införas även beträffande med kvarstad belagd lös egendom av förenämnda beskaffenhet. Härtill genmälde utskottets ordförande, att det ju kunde synas önskligt, att ett blivande lagstadgande komme att stå i överensstämmelse med denna § 40 i utsökningslagen, men att utskottet för sin del icke varit fullt övertygat om, att det skulle vara gagneligt, att borgenär i vilket fall som helst skulle äga rätt begära en med kvarstad belagd egendom till försäljning, varför det av herr Westman angivna syftet lika fullt borde kunna vinnas genom att, i stället för ordet »huruvida», i utskottets hemställan infördes orden »huruvida och under vilka villkor». För att emellertid utskottet skulle bliva i tillfälle att närmare pröva de under överläggningen gjorda yrkandena, återförvisades frågan på herr vice talmannens förslag till utskottet.

Vid förnyat överbäggande av ärendet har utskottet ansett sig böra framhålla, att utskottet under sin närmast föregående behandling av ifrågavarande motion framför allt haft i sikte frågans reella sida och därför icke inlåtit sig på mera formella detaljer eller på

*Andra
kammarens
första till-
fälliga ut-
skotts för-
nyade ut-
låtande i
frågan, på
grund av
återremiss.*

spörsmålet, huru ett lagstadgande i ämnet borde bäst formuleras.

Då emellertid mot utskottets utlåtande särskilt gjorts gällande, att bestämmelserna rörande kvarstad icke borde göras strängare än bestämmelserna om utmätning, vill utskottet endast framhålla, att det så långt ifrån varit utskottets tanke, att bestämmelserna i avseende på kvarstad i berörda hänseende skulle göras strängare än bestämmelserna om utmätning i motsvarande fall, att utskottet tvärtom vågar ifrågasätta, om icke till och med en sådan fullständig formell överensstämmelse mellan stadgandena i fråga, som under överläggningen i kammaren förordades, under vissa förhållanden skulle kunna innebära en obillighet och en alltför stor stränghet mot den, vars egendom belagts med kvarstad. Utskottet anser sig emellertid icke behöva närmare utreda denna sak utan förutsätter, att, för den händelse en riksdagsskrivelse beslutes i ämnet, såväl denna som andra härmed sammanhängande detaljfrågor komma att bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Som en sammanfattning vill utskottet framhålla, att intet förbragts, som kunnat förmå utskottet att *i sak* ändra ståndpunkt till ifrågavarande motion, men att utskottet ej har något emot att tillmötesgå inom kammaren framställda önskningsar med hänsyn till slutyrkandets formulering. Det vill emellertid synas utskottet som om detta lämpligast skedde genom att till godkännande föreslå den formulering, som utskottets ordförande under överläggningen i kammaren framställde. I den mera speciella frågan rörande köpeskillingen för försålt, med kvarstad belagt gods vill utskottet till sist uttala, att det förefaller, som om med köpeskillingen bäst borde förfaras på sätt som med kvarstadsbelagda penningar är stadgat. Men då motionären ej framlagt denna tanke, och utskottet ej tilltror sig att fullt bedöma, huru en bestämmelse angående penningarnas placering bäst bör avfattas, har utskottet funnit lämpligast att även denna sak hänskötes till prövning av Kungl. Maj:t. För vinnande av detta mål har utskottet något ändrat sin hemställan angående förfarandet med köpeskillingen. Utskottet får alltså hemställa, att Andra kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t måtte taga under överbäggande, såväl huruvida och under vilka villkor myndighet, som meddelar kvarstad, må hava sig ålagt att, när kvarstad är meddelad å gods, som är underkastat förskämning eller snar förstö-

relse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, låta offentligen försälja det kvarstadsbelagda godset, som ock huru med köpeskillingen skall förfaras.»

Ifrågavarande hemställan har av Andra kammaren bifallits; och har detta kammarens beslut delgivits Första kammaren, som hänvisat ärendet till förberedande behandling av sitt första tillfälliga utskott.

*Andra
kammarens
beslut.*

Utskottet delar motionärens uppfattning om önskvärdheten att bereda möjlighet till försäljning av med kvarstad belagt gods i fall, som i motionen avses. De i motionen åberopade exempel ävensom erfarenheten för övrigt torde bestyrka behovet av en lagändring i nämnda syfte. Emellertid synes det utskottet, som om Andra kammarens beslut icke på ett tillfredsställande sätt angiver den väg, varpå målet kan vinnas. Andra kammarens beslut innebär, att myndighet, som meddelat kvarstaden, skulle hava sig ålagt att, när kvarstaden avser gods av viss beskaffenhet, låta försälja det eller, med andra ordalag, att samma myndighet, som meddelat beslut om kvarstaden, skulle ombesörja det i kvarstad satta godsets försäljning. Emellertid kan kvarstad meddelas ej endast av exekutiv myndighet (överexekutor) utan även av domstol. Men att åt dömande myndighet inrymma befogenhet att uti ifrågavarande fall låta försälja i kvarstad satt gods låter sig tydligen enligt gällande processordning ej göra och vore dessutom utan tvivel, med avseende på de domstolarna föresatta uppgifter och den för nämnda uppgifter anpassade kompetens, ej lämpligt.

Utskottet.

Frånsett nu påpekade oegentlighet i Andra kammarens beslut, angiver detsamma, med den avfattning det erhållit, att den myndighet, som meddelat kvarstaden, skulle åligga att på eget initiativ, således utan framställning av vederbörande part, företaga den ifrågasatta försäljningen, då beskaffenheten hos det med kvarstad belagda godset därtill föranledde. Prövning härutinnan är emellertid i de flesta fall den myndighet, som meddelat kvarstaden, icke i stånd att företaga, vare sig kvarstaden meddelats av domstol eller överexekutor. Kvarstad kan nämligen beviljas dels till säkerhet för fordran till bestämt belopp och dels till säkerhet för påstådd bättre rätt till visst gods, d. v. s. till den egendom, som är föremål för kvarstaden. I förra fallet är det tydligen likgiltigt, huruvida den

ena eller andra egendomen belägges med kvarstad, blott egendomens värde motsvarar den fordran, som är i fråga. Eftersom nu kvarstaden icke verkställes av den myndighet, som meddelat densamma, utan av vederbörande utmättningsman, är det för myndigheten i fråga obekant, vilken egendom vid kvarstaden kommer att tillgripas, och alltså än mindre möjligt att avgöra, huruvida egendomens beskaffenhet bör betinga dess försäljning. Det är först sedan kvarstaden verkställts och efter gjord anmälan, som prövning i nämnda avseende kan äga rum.

Vidare skulle det av Andra kammaren förordade förfarandet innebära en skärpning av vad som gäller beträffande försäljning av utmätt lös egendom, då utmätningen grundar sig på icke laga kraft ägande dom, alldenstund dylik försäljning enligt 40 § utsökningslagen förutsätter äskande därom av borgenär och tillika prövning huruvida, oberoende av egendomens beskaffenhet, försäljning lämpligen bör ske. Det synes kunna innebära en orättvisa mot gäldenären att införa ett mera skärpt förfarande vid kvarstad än vid utmätning. Denna senare förutsätter dock tillvaron av ett prövat fordringsanspråk, under det kvarstaden föregår dylik prövning, även om en viss undersökning av anspråkets berättigande icke saknas.

Vad sålunda anförts föranleder, enligt utskottets uppfattning, att i fall, som motionen åsyftar, det bör ankomma på överexekutor att förordna om försäljning av i kvarstad satt gods, ävensom att sådant förordnande måste förutsätta ansökan därom av den i saken intresserade parten. På närmare omprövning lär det böra bero, huruvida icke, i olikhet med vad i 40 § utsökningslagen föreskrives, dylik ansökning bör kunna göras jämväl av gäldenär, vilken prövning utan tvivel tillika kommer att omfatta frågan om försäljning av gods, som ställts under skingringsförbud enligt 146 § utsökningslagen, eftersom vid sådant förbud samma behov att få försälja egendom kan förefinnas.

Beträffande frågan, huru med köpeskillingen för försäld, i kvarstad satt egendom bör förfaras, synas bestämmelserna i 152 § utsökningslagen angående i kvarstad satta penningar lämpligen böra komma till tillämpning, vilket lagrum bereder möjlighet för medlens insättande i bankinrättning.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Första kammaren måtte på det sätt biträda Andra kammarens i ärendet fattade beslut, att Första kammaren för sin del beslutar, att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, dels huruvida, då kvarstad verkstälts å gods, som är underkastat förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, möjlighet bör beredas att på därom gjord ansökning få dylikt gods försålt, dels ock huru med köpeskillingen bör förfaras, samt för Riksdagen framlägga det förslag, vartill den företagna omprövningen må giva anledning.

Stockholm den 4 april 1913.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
herrar *Hammarskjöld, Hallberg, Bergqvist, Malmborg, Oscar Olsson, Valerius Olsson* och *Andersson*.
